

הגמרא מביאה ויכוח עולא ורב חסדא. ושייך לדין "תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן". ועיקר הדברים כבר נשנה לעיל בתחילת המסכתא.

ראויין לקדושת דמים, כיון דאין מום פוסל בעופות, לפיכך⁽⁴¹⁵⁾, אין לעופות פדיון⁽⁴¹⁶⁾,

הילכך, אין מועלין בהן.

מעשר בהמה ששינו [בכורות נו א] שגם לפני זמנן נכנסין לדין להתעשר וחלה עליהן קדושת מעשר בהמה, מפני שנלמד מבכור הקדוש מרחם, ומדוע לא נאמר כן בכל מחוסר זמן? וכתוצאה מכך שחלה עליהן קדושה, ימעלו בהם?

ומתריצין: אין עופות דומין לבהמה. בהמה שיש בה קדושה כשהיא בעלת מום, ומיגו שיש בה קדושה כשהיא בעלת מום, חלה עליה קדושה כשהיא מחוסרת זמן, מה שאין כן עופות, לא שייך מיגו זה. לפיכך, אינן קדושות כלל, כשהן מחוסרות זמן.

ולסיכום: המקדיש עופות מחוסר זמן אליבא דרבנן, לדעת המיוחס לרש"י ורבינו גרשום, לא נתפסת הקדושה [ועיין לקמן]. ולדעת התוס', נתפסת עליהן קדושה, אלא שאין מועלין בהם. וכדברי התוס' שההקדש חל, כתבו גם תוס' תמורה [יט] וזבחים [קיד]. וכן דעת הרמב"ם [פרק ג מהלכות אסורי מזבח הלכה ט"י]. ועיין חזון איש [קדשים דף קעד] ואבי עזרי [שם]. ויש עוד שיטה, והיא דעת רש"י ותוס' בכורות [כא ב] שאף בבהמה לא חלה קדושה על מחוסר זמן.

ואולם, בדעת המיוחס לרש"י ורבינו גרשום, כתב התקנת עזרא, שעל אף שקדושת הגוף לא חלה, מכל מקום, חלה קדושת דמים. [וצריך ביאור: אם כן, למה אין בהם מעילה?].

ואם נאמר כן, תתורץ קושית השפת אמת. שהקשה, אם לא חל קדושה כלל, אם כן, למה "לא נהנין"? [ועיין בשיטה מקובצת שיטת הראשונים, הסוברים, שכל דיון הגמרא באמת הוא, לענין איסור הנאה].

צריך שיהיה: או קדושת הגוף, או קדושת דמים עכשווית, או, לפחות, להיות ראוי לקדושת דמים. ובתורין שלא הגיע זמנן אין אחת מכל אלה, אף על פי שהן קדושות בלי ספק. ועיין שם, שבביאור זה מתורצות כמה קושיות.

וכן מתורצות קושיות השפת אמת. ועיין באחיעזר [חלק שני סימן מו]. והשתא, כתב הקרן אורה: בנקודה זו חולק רבי שמעון, וסובר, שמכל מקום, כיון שיהיו ראויין לאחר זמן, יש בהן מעילה, כשם שעוברים עליהם בלא תעשה כששחטן בחוץ.

415. כתבו התוס': זה אינו עיקר הטעם, כי על אף שאין מום פוסל בעופות, מכל מקום, נפסלין בחסרון אבר שלם, ובכל זאת, אף כשנחסרו אבר, אין להן פדיון. אלא, הטעם הוא, כמו ששינו במשנה [מנחות ק ב] "שלא נאמר [בתורה] פדיון אלא בבהמה". וכוונת הגמרא היא [על פי השיטה מקובצת]: אם אכן היה דין שמום פוסל בעופות, הייתי אומר, שהם דומים מאוד לבהמה, והייתי "למד" עופות מבהמה, לגבי דין פדיון. אבל היות ומום אינו פוסל בעופות, אין ללמוד אותן מבהמה. וכתב החזון איש [קדשים דף קעד] שמה שמחוסר אבר פוסל בעופות, אינו, משום שהוא "מום" גדול יותר, אלא הוא דין אחר והגדרה אחרת.

416. ביאור זה הוא לשיטת תוס'. אבל המיוחס לרש"י ורבינו גרשום מבארים, שדיון הגמרא הוא, על עצם חלות קדושה עליהם. ולשיטתם, קושית הגמרא אליבא דרבנן, הוא, למה לא חלה עליהם קדושה, מאי שנא ממחוסר זמן של